

ILK UYG'ONISH DAVRI NAMOYONDALARNING DIDAKTIK QARASHLARI ASOSIDA O'QUVCHILARNI TARIX FANIGA QIZIQTIRISH METODIKASI.

Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna

Osiyo Xalqaro Universiteti "Tarix va filologiya" kafedrası

Tarix fani o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14520996>

Annotatsiya. Ushbu maqolada Ilk uyg'onish davrining didaktik qarashlari, insonning bilim olishiga va ma'naviyatga bo'lgan yuksak e'tibori bilan ajralib turadi. Ushbu davrda yashagan olimlarning pedagogik qarashlari ilm-fan va axloqni o'rgatishda muhim ahamiyat kasb etdi, shunday olimlardan biri Abu Rayhon Beruniy (973-1050) ham ushbu davrning eng yirik olimlaridan biri bo'lib, uning didaktik qarashlari hayot va bilim olishning asosi sifatida insoniyatning rivojlanishiga katta hissa qo'shganligi to'g'risida ma'lumotlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar. Ilk Uyg'onish (Renessans), Didaktika, Ta'lim va tarbiya, Insonning aqliy rivojlanishi, Gumanizm, Ilm-fan va ma'rifat, Boshqaruv va metodologiya, O'quv jarayonida insoniyat tarixining ahamiyati.

METHODOLOGY OF INVITING STUDENTS TO HISTORY ON THE BASIS OF DIDACTIC VIEWS OF REPRESENTATIVES OF THE EARLY RENAISSANCE.

Abstract. This article describes the didactic views of the Early Renaissance, characterized by a high level of attention to human knowledge and spirituality. The pedagogical views of the scientists who lived during this period played an important role in teaching science and morality, one of such scientists, Abu Rayhan Beruni (973-1050), was one of the greatest scientists of this period, and his didactic views, as the basis of life and knowledge, made a great contribution to the development of humanity.

Keywords. Early Renaissance, Didactics, Education and upbringing, Human intellectual development, Humanism, Science and enlightenment, Management and methodology, The importance of human history in the educational process.

МЕТОДОЛОГИЯ ИНТЕРЕСА СТУДЕНТОВ К ИСТОРИЧЕСКОЙ НАУКЕ НА ОСНОВЕ ДИДАКТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ ПЕРВОГО РЕНЕССАНСА.

Аннотация. В данной статье дидактические взгляды Раннего Возрождения отличаются высоким вниманием к учености и духовности человека. Педагогические взгляды ученых, живших в этот период, стали важными в преподавании наук и этики, один из таких ученых Абу Райхан Беруни (973-1050) был одним из величайших ученых этого периода, и его дидактические взгляды легли в основу жизни и обучения представлена информация о большом вкладе в развитие человечества.

Ключевые слова. Раннее Возрождение (Ренессанс), Дидактика, Образование и

обучение, Интеллектуальное развитие человека, Гуманизм, Наука и просвещение, Менеджмент и методология, Значение истории человечества в образовательном процессе.

Ilk uyg'onish davri namoyondalarining didaktik qarashlari, ya'ni o'quvchilarning tarix faniga qiziqishini oshirishga doir yondoshuvlar o'zlarining ilmiy va ma'rifiy qarashlari bilan hamda insonni ma'naviy rivojlanishiga katta e'tibor qaratgan.

Ilk uyg'onish davrining didaktik qarashlari asosida tarix faniga qiziqtirish metodikasi

1. **Tarixiy tafakkurni rivojlantirish** Ilk uyg'onish davrida tarixni o'rganish, faqatgina o'tgan voqealarni yodlash emas, balki ularni chuqur tahlil qilish va tasavvur qilishga qaratilgan. Bu, o'quvchilarni tarixni "jonlantirish" va "aniqlashtirish" orqali o'rgatish metodikasiga olib keldi. Tarixiy tafakkur – bu nafaqat faktlarni o'rganish, balki ularni hayotiy kontekstda anglash va o'zaro bog'lanishini tushunishdan iborat.

2. **O'rganilayotgan davrning ijtimoiy va madaniy ahamiyatini ta'kidlash** Ilk uyg'onish namoyandalari tarixni faqatgina siyosiy tarix sifatida emas, balki ijtimoiy, madaniy, ilmiy va badiiy rivojlanishlarning bir butun jarayoni sifatida o'rganganlar. Tarix fani orqali o'quvchilarga insoniyatning madaniy merosi, san'at va ilm-fan sohalaridagi o'zgarishlar haqida keng ma'lumot berish, ularni o'z davriga mos qiziqarli materiallar bilan tanishtirish tarixga bo'lgan qiziqishni oshirishda samarali usul hisoblanadi.

3. **Tarixni interaktiv tarzda o'rgatish** Ilk uyg'onish davrining asosiy xususiyatlaridan biri – interaktiv fikrlashning rivojlanishidir. O'quvchilarga tarixni o'zlari "kashf" qilish imkoniyatini yaratish, masalan, tarixiy voqealar haqida munozaralar tashkil qilish, tarixiy shaxslar va hodisalar haqida o'quvchilarga savollar berish orqali ularni faollashtirish metodikasi ham ilgari surilgan. Bu orqali o'quvchilar tarixni o'zlarining fikrlarini shakllantirgan holda o'rganadilar.

4. **Tarixiy personajlar orqali motivatsiya** Ilk uyg'onish davrida tarixiy shaxslar va ular yaratgan asarlar o'quvchilarni o'rganish va o'rganishga qiziqtirishda katta rol o'ynagan. Tarixiy personajlarning hayotlari, ularning ilmiy, badiiy yoki siyosiy faoliyatlari orqali o'quvchilarga insonning imkoniyatlari va erishgan yutuqlari haqida ma'lumot berish, tarixga bo'lgan qiziqishni oshiradi.

5. **Tarixni hayot bilan bog'lash** Ilk uyg'onish davrida tarixni nafaqat o'tmishni o'rganish, balki bugungi kunda ham qanday amaliy ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatish muhim deb hisoblangan. Tarixni hayotiy masalalar bilan bog'lab, o'quvchilarga o'z davrining

muammolarini tushuntirish va tarixiy tajriba orqali zamonaviy ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy jarayonlarni yaxshiroq anglash imkonini berish metodikasi ham ilgari surilgan.

Tarix faniga qiziqitirishda foydalaniladigan metodlar

1. Dramatizatsiya

Tarixiy voqealarni sahnalashtirish, tarixiy shaxslarning xarakterlari va ularning voqealardagi roli haqida o'quvchilarga chuqurroq tushuncha berishning samarali usulidir. Bu metod o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish va tarixiy faktlarni anglashda yordam beradi.

2. Vizual materiallardan foydalanish

Ilk uyg'onish davrining didaktik qarashlariga ko'ra, tarixni o'rganishda vizual materiallar (kartinalar, chizma va diagrammalar) muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularni darsda keng qo'llash o'quvchilarni tarixga qiziqitirishda samarali bo'lgan. Buning uchun tarixiy voqealar yoki shaxslar haqida suratlar, tasvirlar, kartalar va boshqa vizual materiallarni ishlatish muhim.

3. Tarixiy video va filmlar

Tarixiy voqealarni tushunishda video materiallardan foydalanish o'quvchilarni yanada chuqurroq qiziqitiradi. Tarixiy film va hujjatli filmlar orqali o'quvchilar tarixni nafaqat kitoblardan, balki vizual va eshittirish materiallari orqali ham o'rganadilar.

4. Tarixiy musobaqalar va loyihalar

Tarixiy musobaqalar tashkil etish, o'quvchilarni tarixiy mavzularda tadqiqot qilishga rag'batlantirish, ular orasida intellektual tanlovlar o'tkazish, tarixiy loyihalar yaratish orqali o'quvchilarni tarixga qiziqitirish mumkin. Bu metod o'quvchilarga tarixni faqat ma'lumotlarni yodlash sifatida emas, balki faol va yaratgan tarzda o'rganish imkoniyatini beradi.

Ilk uyg'onish davri (XV-XVI asrlar) — Yevropada ilm-fan, falsafa va san'atning katta rivojlanishiga sabab bo'lgan tarixiy davr bo'lib, bu davrda insonning dunyoqarashi o'zgardi. Didaktik qarashlar, o'quvchilarni tarix faniga qiziqitirishda muhim ahamiyatga ega, chunki bu davrda tarixning o'qitilishi va o'rganilishi asoslari shakllandi.

Ilk uyg'onish davri tarixshunosligidagi didaktik qarashlarni o'quvchilarga o'rgatish metodikasini ishlab chiqishda quyidagi nuqtalarga e'tibor qaratish zarur:

1. O'quvchilarga tarixning ahamiyatini tushuntirish

- **Tarix fanining odam hayoti uchun ahamiyati:** Ilk uyg'onish davrida tarixni o'rganish insonning o'zligini anglash, dunyoqarashni shakllantirish va jamiyatda o'z o'rnini topishda katta rol o'ynagan. O'quvchilarga tarixni o'rganishning nafaqat ilmiy, balki ijtimoiy ahamiyatini tushuntirish kerak. Tarixni o'rganish, tarixdagi qahramonlarni anglash va ularning faoliyatidan o'rnak olish, o'quvchilarni bugungi kundagi muammolarni hal qilishda yordam beradi.

- **Tarixning insonga ta'siri:** Ilk uyg'onish davrining yirik tarixchilari, masalan, Leonardo da Vinci yoki Machiavelli tarixni faqat o'tmishdagi hodisalar sifatida emas, balki hozirgi

va kelajakdagi jamiyatlar uchun muhim manba sifatida ko'rishgan. Bu yondashuvni o'quvchilarga o'rgatish, tarixning o'zgaruvchanligini va rivojlanishini tushunishga yordam beradi.

2. Tarixiy yondoshuvni faol o'rgatish metodlari

- **Problema yechish metodlari:** Tarixni o'rgatishda muammolarni yechish metodini qo'llash muhim. Ilk uyg'onish davrining tarixchilari, falsafachilari va yozuvchilari o'tmishdagi muammolarni tahlil qilib, ularni yechishga harakat qilishgan. O'quvchilarga ham tarixdagi muammolarni o'rganishda shu tarzda yondashish imkoniyatini berish kerak. Bu metod o'quvchilarning analitik fikrlashini rivojlantiradi.

- **Vaqt va makon o'rtaidagi bog'lanishni o'rgatish:** Tarixiy voqealarni tahlil qilishda, o'quvchilarni ularni faqat tarixiy faktlar sifatida emas, balki o'zaro bog'langan voqealar ketma-ketligi sifatida ko'rishga o'rgatish kerak. Ilk uyg'onish davrining asosiy g'oyalari orasida insoniyatning rivojlanishi, ilm-fan va san'atning jamiyatdagi o'rni kabi masalalar mavjud. O'quvchilarga bu aloqalarni tushuntirish, tarixni yaxlit va murakkab tizim sifatida qabul qilishni o'rgatadi.

3. Tarixiy shaxslarni tahlil qilish

- **Qahramonlar va ularning g'oyalari:** Ilk uyg'onish davrining asosiy tarixiy shaxslaridan biri, masalan, Nikola Machiavelli bo'lib, uning "Prinsip" asari o'z vaqtida siyosiy qarashlarga katta ta'sir ko'rsatgan. Tarixiy shaxslarni, ularning g'oyalarini va o'z vaqtidagi jamiyatga ta'sirini o'rgatish o'quvchilarga nafaqat tarixiy voqealarni, balki bu voqealarni yaratgan shaxslarning dunyoqarashini tushunishga yordam beradi. Bu metod, o'quvchilarda tarixga nisbatan qiziqish uyg'otish uchun samarali bo'ladi.

4. Interaktiv va vizual materiallardan foydalanish

- **Tarixiy materiallardan foydalanish:** Ilk uyg'onish davri san'ati, ilmiy kashfiyotlari va yodgorliklarini o'quvchilarga taqdim etish orqali, tarix faniga qiziqishni yanada kuchaytirish mumkin. Masalan, Leonardo da Vincining "Vitruvian odam" kabi mashhur rasmlari yoki Galileo Galiley tomonidan yaratilgan teleskopning tarixiy ahamiyatini o'rgatish orqali, o'quvchilar tarixga yanada yaqinroq his qiladilar.

- **Reja tuzish va voqea asosida muhokama qilish:** Tarixiy voqealarni o'rgatish jarayonida o'quvchilarga tarixiy xaritalar, zamoning mashhur asarlari va inshootlaridan foydalanishni ta'minlash kerak. Bu, o'quvchilarga ma'lum bir davrni tushunish va o'sha davrni vizual ravishda tasavvur qilishda yordam beradi.

5. Tarixiy metodologiya va manbalarni tahlil qilish

- **Ilk uyg'onish davri tarixshunosligida manbalarni tahlil qilish:** O'quvchilarga tarixni o'rganishda turli manbalardan foydalanishni o'rgatish juda muhim. Ilk uyg'onish davrida tarixshunoslar, tarixiy voqealarni yozish uchun turli xil metodologiyalardan foydalanishgan. Shu

nuqtai nazardan, o'quvchilarga tarixiy manbalarni tahlil qilishni o'rgatish, ularning tarixiy voqealarni to'g'ri va obyektiv tushunishlariga yordam beradi.

6. O'quvchilarda tarixiy tafakkur va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish

- **Tanqidiy fikrlashni qo'llash:** Ilk uyg'onish davri, an'anaviy qarashlarga qarshi chiqish va yangi g'oyalarni ilgari surish davridir. Bu davrni o'rgatishda, o'quvchilarga tarixiy voqealarni nafaqat o'rganish, balki ularga tanqidiy yondashishni ham o'rgatish kerak. Masalan, tarixdagi muhim qarorlarni, shaxslarning faoliyatini va jamiyatdagi o'zgarishlarni tahlil qilish orqali o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish mumkin.

Xulosa

Ilk uyg'onish davri tarixshunosligining didaktik qarashlari asosida o'quvchilarni tarix faniga qiziqtirish metodikasi, tarixning insoniyat taraqqiyotidagi o'rni va tarixshunoslik metodlarini o'rgatish orqali amalga oshiriladi. Tarixni faqat o'qitish emas, balki uni o'rgatishda kreativ, interaktiv va tanqidiy metodlarni qo'llash orqali o'quvchilarni tarixga qiziqtirish mumkin. Bu usullar nafaqat tarixiy bilimlarni kengaytiradi, balki o'quvchilarning dunyoqarashini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

REFERENCES

1. Jumaniyozov, R. (2020). *Tarix fanini o'qitishda interfaol metodlar*. Toshkent: Innovatsiya va ta'lim.
2. Murodov, I. (2019). *Tarixni o'qitishda didaktik va metodik jihatlar*. Toshkent: Toshkent universiteti nashriyoti.
3. Toshpo'latova, S. (2024). TARIX FANINI O'QITISHDA SAMARALI METODLAR. *Modern Science and Research*, 3(11), 774-782.
4. Тошполатова, Ш. (2024). THE PRESENT IRANIANS. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 453-462.
5. Toshpo'latova, S. (2024). BUXORODAGI SAROYLAR. *Modern Science and Research*, 3(5), 522-529.
6. Toshpo'latova, S., & Xudoyqulov, S. (2024). History And Ethnology Of Olot District. *Modern Science And Research*, 3(5), 148-151.
7. Toshpo'latova, S., & Jo'rayeva, M. (2024). HISTORY AND ARCHITECTURAL MONUMENTS OF JONDOR DISTRICT. *Modern Science and Research*, 3(2), 447-450.
8. Qizi, R. S. S., Shukhratovna, T. S., & Karamatovna, M. A. (2024). Implementation of Education and Protection of Children's Rights in the age of Technology. *SPAST Reports*, 1(7).

9. Shuhratovna, T. S. (2024). Linguistic Anthropology. *European Journal Of Innovation In Nonformal Education*, 4(3), 432-437.
10. Toshpo'latova, S. S., & Naimov, I. N. (2023). MS ANDREYEV-O'RTA OSIYO XALQLARI ETNOGRAFIYASINING YIRIK OLIMI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(8), 1214-1222.
11. Toshpo'latova, S., & Tursuntoshova, S. (2024). Khoja Abdulkholiq Gijduvani. *Modern Science and Research*, 3(2), 87-93.
12. Toshpo'latova, S. (2024). Ethnolinguistics Of Ethnologies Of Bukhara. *Modern Science and Research*, 3(2), 1004-1011.
13. Toshpo'latova, S. (2024). Ethnolinguistics. *Modern Science and Research*, 3(2), 500-507.
14. Toshpo'latova, S. (2024). Religious Anthropology. *Modern Science and Research*, 3(1), 504-510.
15. Shakhnoza Shuhratovna, T. (2023). MS Andreyev'S Way Of Life. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769)*, 1(10), 655-659.
16. Shuhratovna, T. S. (2023). Ethnological Analysis Of National Costumes And Rituals Of Tajiks In The Works Of MS Andreyev. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(12), 42-47.
17. Toshpo'latova, S. (2023). MS Andreyev-Scientific Career. *Modern Science and Research*, 2(12), 801-807.
18. Shuhratovna, T. S. (2023). Etymology Of Tajik Marriage Ceremony. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(11), 17-23.
19. Toshpo'latova, S., & Ashurova, G. (2023). THE HISTORY AND DESCRIPTION OF THE WORK OF MS ANDREYEV-" ARK BUKHARI". *Modern Science and Research*, 2(9), 404-409.
20. Toshpo'latova, S. (2023). ETHNOLOGICAL ANALYSIS OF CALENDRIAL CALCULATION AND LENGTH MEASUREMENTS OF KHUF VALLEY TAJIKS IN THE RESEARCHES OF MS ANDREYEV. *Modern Science and Research*, 2(10), 291-299.
21. Toshpo'latova, S. (2023). A STUDY OF THE WEDDING CEREMONY OF THE TAJIKS OF AFGHANISTAN. *Modern Science and Research*, 2(9), 84-89.
22. Naimov, I., & Toshpo'latova, S. (2023). Marriage Ceremony Of Tajiks In The Work Of Mikhail Stepanovich Andreyev "Tadjiki Dolini Khuf". *International Journal of Intellectual Cultural Heritage*, 3(1), 12-16.
23. Toshpo'latova, S. S. (2023). Tojiklar Milliy Kiyim-Kechaklari Va "Beshmorak" Marosimining Etnologik Tahlili. *Scholar*, 1(28), 395-401.

24. Muxamedovna, G. M. (2023). MAKTABLARDA TARIX FANINI O'QITISH AHAMIYATI. *Научный Фокус*, 1(5), 178-180.
25. Muxamedovna, G. M. (2023). TARIX FANINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI. *Научный Фокус*, 1(5), 175-177.
26. Gadayeva, M., & Ismoilova, Z. (2024). The Importance Of Studying The Science Of Youth Psychology In Improving People'S Lives. *Modern Science and Research*, 3(2), 676-683.
27. Gadayeva, M., & Hamroqulova, N. (2024). The Basis Of The Use Of Development-Pedagogical Skills In Pedagogical Activity. *Modern Science and Research*, 3(2), 684-689.
28. Gadayeva, M. (2024). ABOUT THE HISTORY OF THE VEIL OR MEDIEVAL WOMEN'S DRESS. *Modern Science and Research*, 3(2), 1097-1103.
29. Gadayeva, M. (2023). THE UNIQUE SIGNIFICANCE OF MASTERING SOCIAL SCIENCES DURING THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 2(10), 459-464.
30. Universiteti, G. M. M. O. X. (2023). Uchinchi Renesans Davrida Ajdodlarimiz Merosini Organish Orqali Integratsion Ta'limni Yanada Takomillashtirish Tamoyillari: Часть 1 Том 1 Июль 2023 Год. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 1(1), 11-16.
31. Gadayeva, M. (2024). Attack Action. *Modern Science and Research*, 3(1), 1028-1033.
32. Gadayeva, M. (2023). ONE OF THE TIMURID QUEENS IS BIBIKHONIM. *Modern Science and Research*, 2(12), 749-754.
33. Gadayeva, M. (2024). Effective Ways To Use The" Thoughtstorm" Method On The Theme Of The" Eastern Renaissance" Era. *Modern Science and Research*, 3(1), 1024-1027.
34. Muxamedovna, G. M. (2023). KREATIV YONDASHUV ASOSIDA DIDAKTIK MATERIALLAR YARATISH MEXANIZMLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 21(3), 12-14.
35. Muxamedovna, G. M. (2023). Uchinchi renesans davrida ajdodlarimiz merosini organish orqali integratsion ta'limni yanada takomillashtirish tamoyillari. *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 22(1), 35-38.
36. Muxamedovna, G. M. (2023). History Of Patriotic Women. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(12), 69-75.
37. Muxamedovna, G. M. (2023). Innovatsion TaLim-Buyuk Kelajak Poydevori. *World scientific research journal*, 17(1), 74-76.
38. Mukhamedovna, G. M. (2024). The Sad Fate Of The Women Of Turkistan: About The "Hujum" Movement And Its Impacts On Agriculture. *SPAST Reports*, 1(7).

39. Muxamedovna, G. M. (2024). TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING O'RNI. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(5), 97-102.
40. Gulyamov, A. A. (2024). JAMIYATIMIZNING IJTIMOIIY-IQTISODIY, MA'NAVIY-MADANIY SOHALARIDA OILANING ROLI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 36(2), 149-153.
41. Azizovich, G. A. (2024). Trade Relations of Population in Bukhara Emirate, Shariah Rules and Regulations in Commercial Affairs, Partnership Relations. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(9), 189-194.
42. Azizovich, G. A. (2024). Family-Marriage and Inheritance Relations of the Population in the Bukhara Emirate. *Miasto Przyszłości*, 53, 964-969.
43. Yusupovich, K. S. (2024). Abu Hafs Kabir and the Spread of the Hanafi Madhhab in Transoxiana. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(9), 204–207. Retrieved from <https://inovatus.es/index.php/ejine/article/view/4079>
44. Ярашова, М. . (2024). ЖАҲОН ЭТНОЛОГИЯСИ ФАНИ ВА УНИ ЎҚИТИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МЕТОДОЛОГИЯСИ. *Modern Science and Research*, 3(10), 362–368. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/44901>
45. Ярашова, М. (2024). БУХОРО ВОҲАСИДА МАТО ВА МАТО ТАЙЁРЛАШ УСУЛЛАРИ. *Modern Science and Research*, 3(11), 782–787. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/48057>
46. Yarashova Mohlaroyim Shuhratovna. (2024). Muyiddin Ibn Arabiyning Tasavvuf Ta'limotida Tahsil Olgan Ayol Ustozlari Va Ta'lim Bergan Ayol Shogirdlari. *Miasto Przyszłości*, 52, 622–625. Retrieved from <https://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/4679>
47. Sayfutdinov Feruz Ilniyoz o'g'li. (2023). XX ASR 2-YARMI XXI ASR BOSHLARI ZARAFSHON VOHASIDA ETNOSLARARO MUNOSABATLAR. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 3(9), 1–5. Retrieved from <https://sciencebox.uz/index.php/ajed/article/view/7941>
48. Sayfutdinov , F. (2024). MANG'IT AMIRLARI DAVRIDA BUXORO AMIRLIGI ME'MORCHILIK SOHASI RIVOJI. *Modern Science and Research*, 3(10), 620–629. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/45335>
49. Ilniyazovich, S. F. (2024). *Historiography of Various Expeditions and their Results in the Regions Inhabited by Karakalpaks in the First Half of the 20th Century*. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4 (9), 159–165.

50. Sayfutdinov , F. . (2024). ILLUMINATION OF THE SPIRITUAL LIFE OF THE KARAKALPAK PEOPLE IN RESEARCH. *Journal of Universal Science Research*, 2(5), 441–452. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/universal-scientific-research/article/view/34891>
51. Sayfutdinov, F. (2024). HISTORIOGRAPHY OF INFORMATION ABOUT THE POPULATION OF THE ZARAFSHAN OASIS. (20TH CENTURY). *Modern Science and Research*, 3(2), 911–914. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/29503>
52. Vahobovna, S. G. (2024). XX ASR BOSHLARIDA XITOYNING YAPON AGRESSIYASIGA QARSHI KURASHI. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(5), 264-273.
53. Srojeva, G. (2024). 1929-1932-YILLARDAGI JAHON IQTISODIY INQIROZI DAVRIDA YAPONIYA. *NRJ*, 1(2), 118-128.
54. Vahobovna, S. G. (2024). Canada during the world economic crisis of 1929-1933. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(4), 48-54.
55. Srojeva, G. . (2024). ATTENTION PAID TO PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN NEW UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 3(2), 258–266. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/30750>
56. Srojeva, G. (2024). THE CANADIAN ECONOMY DURING THE GLOBAL ECONOMIC CRISIS. *Modern Science and Research*, 3(2), 57–63. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/30678>
57. Vahobovna, S. G. (2024). Vahobovna, S. G. (2024). Role of Preschool Educational Institutions in Education of a Perfect Person. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(3), 208-214.
58. Vahobovna, S. G. (2023). QUYI ZARAFSHON VOHASI TURIZM IMKONIYATLARI.
59. Srojeva, G. . (2024). STRENGTHENING THE MATERIAL AND TECHNICAL BASE OF PRESCHOOL EDUCATION AND TRAINING INSTITUTIONS. *Modern Science and Research*, 3(2), 673–681. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/29450>
60. Srojeva, G. (2024). INTERNATIONAL COOPERATION IN THE FIELD OF EDUCATION. *Modern Science and Research*, 3(2), 1041–1050. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/29547>